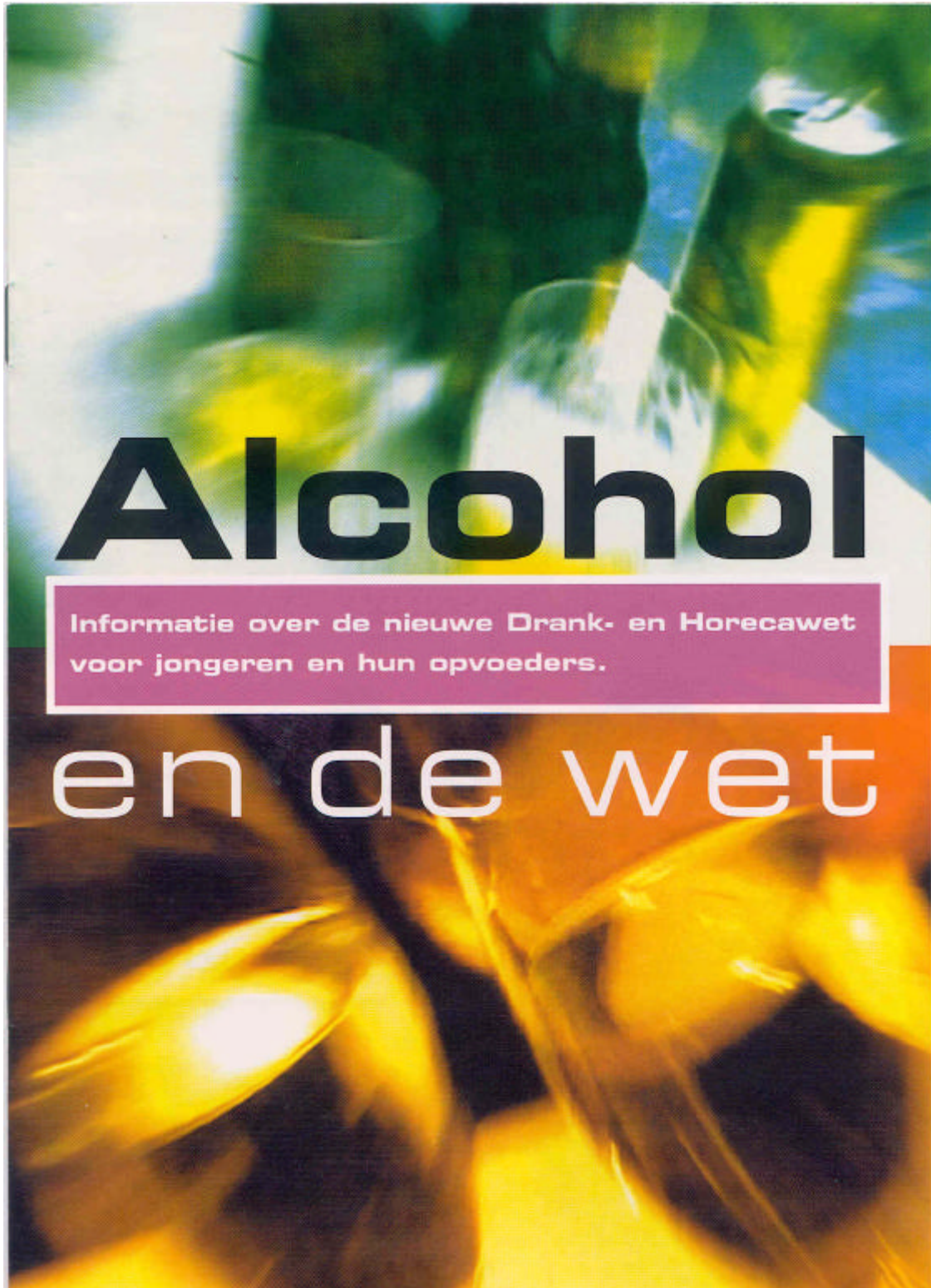

BROCHURE
ALCOHOL EN DE WET

*INFORMATIE OVER DE NIEUWE DRANK- EN HORECAWET
VOOR JONGEREN EN HUN OPVOEDERS*

Alcohol

Informatie over de nieuwe Drank- en Horecawet
voor jongeren en hun opvoeders.

en de wet

Sinds 1 november 2000 is de nieuwe Drank- en Horecawet van kracht. Daarin zijn nogal wat bepalingen veranderd en aangescherpt.

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Wie alcohol verkoopt is verplicht jongeren te vragen aan te tonen dat zij 16 jaar (voor zwak-alcoholhoudende drank) of 18 jaar (voor sterke drank) zijn. Aan wie dat niet kan of wil mag niets worden verkocht. Jongeren kunnen laten zien hoe oud ze zijn met een paspoort, een rijbewijs, een OV-studentenkaart of een bromfietscertificaat.
Dit geldt overal waar drank wordt verkocht zoals in supermarkten, in cafetaria's en snackbars, bij de slijter, in het café, in de kantine van de sportclub, in club- en buurthuizen, op popfestivals en in de discotheek.
- Alcohol om mee te nemen mag niet meer worden verkocht in tankstations en winkeltjes bij restaurants langs de auto(snel)weg. Ook mag geen alcohol meer verkocht worden in niet-levensmiddelenwinkels. Bij dat laatste moet je denken aan muziekwinkels, bouwmarkten en kledingwinkels. In horecabedrijven mag al vanouds geen drank verkocht worden om mee te nemen.
- Clubs en verenigingen (studenten-, sport- en buurtverenigingen) die alcohol schenken moeten twee leidinggevenden hebben met het diploma Sociale Hygiëne. Als de bar open is moet er een leidinggevende of een gekwalificeerde vrijwilliger aanwezig zijn. Vrijwilligers zijn gekwalificeerd als zij over verantwoord alcoholgebruik een instructie hebben gekregen. Voor deze korte cursus wordt een landelijk voorbeeld opgesteld: de Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA). Het bestuur van een vereniging moet een zogenaamd bestuursreglement (huisregels) opstellen over het verantwoord schenken van alcohol.
- Behalve mensen die zichtbaar te veel hebben gedronken, mogen voortaan ook mensen onder invloed van drugs geen gelegenheid meer in waar drank wordt verkocht.

De nieuwe wet

Sinds 1 november 2000 is de Drank- en Horecawet aangescherpt. De belangrijkste reden is dat de overheid bezorgd is over de gevolgen van het alcoholgebruik door jongeren. Er wordt steeds meer door jongeren gedronken en er gaat te vaak iets mis. In deze brochure worden de belangrijkste bestaande en nieuwe wettelijke regels van de Drank- en Horecawet kort beschreven. Wie alcohol wil kopen om mee naar huis te nemen of alcohol wil bestellen om ter plekke te drinken kan in de brochure lezen wat mag en wat niet mag.

De Drank- en Horecawet is in de eerste plaats gericht op de verstrekkers van alcohol in winkels, slijterijen, horeca, sportkantines enzovoorts. Omdat alcoholgebruik risico's met zich brengt stelt de overheid eisen aan de manier waarop het wordt verkocht en aan wie. De verkopers zijn er verantwoordelijk voor dat alcohol wordt verkocht op de manier zoals de wet dat voorschrijft. Wie dat niet doet krijgt een boete of raakt zijn vergunning kwijt. Verkopers hebben bijvoorbeeld de plicht te voorkomen dat alcohol aan te jonge mensen wordt verkocht. Ze mogen ook geen alcohol verkopen als dat leidt tot verstoring van 'de openbare orde, veiligheid of zedelijkheid'.

Over welke alcoholhoudende dranken gaat de Drank- en Horecawet?

Een drank is een alcoholhoudende drank als er meer dan 0,5 % alcohol in zit. In de Drank- en Horecawet wordt onderscheid gemaakt tussen zwak-alcoholhoudende drank en sterke drank. Zwak-alcoholhoudende dranken zijn bier, wijn en gedistilleerde dranken met een alcoholgehalte van minder dan 15%. Alle gedistilleerde dranken die 15% alcohol of meer bevatten behoren tot de categorie sterke drank. Er zijn mixdranken die meer dan 15% alcohol bevatten en daarom ook sterke drank zijn.

Hoe oud moet je zijn om alcohol te kunnen kopen?

Jongeren vanaf 16 jaar kunnen zwak-alcoholhoudende drank kopen en jongeren vanaf 18 jaar sterke drank. Alcohol is een stof die in grotere hoeveelheden giftig is; hoe kleiner het lichaam en hoe jonger iemand is, des te schadelijker de werking van alcohol. Daarom is de leeftijdsgrens van 16 jaar in de wet opgenomen. De wet bepaalt dat jongeren beneden de 16 nergens alcohol kunnen kopen: niet in een levensmiddelenwinkel, zoals een supermarkt, niet bij de slijter, niet in de horeca, niet in een sportkantine en niet in een buurthuis. Ook aan ouderen mag geen drank worden verkocht als die kennelijk bedoeld is voor een jongere die zelf nog geen alcohol mag kopen.

De verkoper van alcohol is volgens de wet verplicht om de leeftijdsgrenzen van 16 en 18 jaar in acht te nemen. Wie toch zwak-alcoholhoudende drank aan jongeren beneden de 16 jaar en sterke drank aan jongeren beneden de 18 jaar verkoopt is strafbaar. Een overtreder kan een zware boete krijgen en loopt bij herhaaldelijk overtreden het risico dat de vergunning om drank te verkopen wordt ingetrokken. Voor alle duidelijkheid: jongeren beneden de 16 jaar mogen thuis wel alcohol drinken. Daar gelden de wettelijke regels niet. De wetgever vindt dat ouders en hun kinderen het beste zelf kunnen bepalen hoe zij thuis met alcohol omgaan.

Het leeftijdsdocument

Hoe kan een caissière, een barkeeper of een slijter zeker weten of een jongere ouder is dan 16 of 18? De verkoper van alcohol is volgens de nieuwe wet verplicht om jongeren te vragen aan te tonen dat zij tenminste 16 jaar (voor zwak-alcoholhoudende drank) of 18 jaar (voor sterke drank) zijn. Jongeren moeten op verzoek van de verkoper een zogenaamd leeftijdsdocument laten zien: een paspoort, een rijbewijs, een OV-studentenkaart of een bromfietscertificaat. Als jongeren geen geldig leeftijdsdocument kunnen tonen waaruit blijkt dat zij oud genoeg zijn, dan mag aan hen geen alcohol worden verkocht! Alleen als de verkoper van alcohol voor 100% zeker weet dat iemand oud genoeg is, hoeft hij niet te vragen naar een leeftijdsdocument. Het tonen van het leeftijdsdocument is verplicht op alle plaatsen waar alcohol verkocht wordt: in de supermarkt, bij de slijter, in de horeca, in de kantine van de sportvereniging, bij de studentenvereniging, op popfestivals, bij straatfeesten, op het strand, en aan de bar van het buurt- of clubhuis of van de kerk. Vanaf 1 november 2000 is het voor jongeren vanaf 16 jaar dus verplicht een leeftijdsdocument bij zich te hebben als ze gaan stappen of alcohol in een winkel willen kopen.

Waar is vanaf 1 november 2000 geen alcohol meer te koop?

De overheid wil dat er in bepaalde soorten winkels geen alcohol meer te koop is.

Daarom mag volgens de nieuwe wet alcohol om mee naar huis te nemen alleen nog maar verkocht worden in levensmiddelenwinkels, in slijterijen, in snackbars en in rijdende winkelwagens die levensmiddelen verkopen. Alcohol mag ook worden verkocht in vis- en slagerswinkels, bij delicatessenzaken, in tabaksspeciaalzaken, in bierwinkels en in levensmiddelenafdelingen van warenhuizen. Voor het verkopen van sterke drank is een speciale vergunning vereist die alleen wordt verstrekt aan slijterijen. Daarom worden in de andere levensmiddelenwinkels uitsluitend zwak-alcoholhoudende dranken verkocht.

In winkels of bedrijven die geen levensmiddelen verkopen mag geen alcohol meer verkocht worden; dus niet meer in muziekwinkels, wenskaartenwinkels, kledingzaken, bouwmarkten en meubelzaken enz.. Ook mag er geen alcohol verkocht worden in een internetcafé, in een coffeeshop of bij de VVV. De verkoop via loketten en uit automaten blijft eveneens verboden. Een uitzondering is gemaakt voor hotelkamers.

In de horeca kun je alcohol bestellen om ter plekke direct te drinken; daarvoor moet de horecaondernemer een vergunning hebben. Het is niet toegestaan in een horecabedrijf alcohol te kopen om mee te nemen. Omgekeerd geldt dat je geen alcohol mag drinken (of proeven) in een supermarkt of bij de slijter.

In alle winkels die alcohol verkopen en in alle horecagelegenheden moeten de wettelijke leeftijdsgrenzen voortaan duidelijk zichtbaar worden aangegeven, bijvoorbeeld op een bord of door middel van een grote sticker. Zo'n vermelding moet ook komen op elk horecaterras en bij de deur van elke slijterij.

Een totaalverbod voor tankstations

Jaarlijks sterven er meer dan 200 mensen door alcohol in het verkeer en raken er 3.000 ernstig gewond. Jongeren tot 25 jaar behoren vaak tot de slachtoffers. Een belangrijk doel van de overheid is om het rijden onder invloed van alcohol te beperken. De nieuwe Drank- en Horecawet levert ook een bijdrage aan het tegengaan van dit probleem: vanaf 1 november 2000 kun je in geen enkel tankstation nog alcohol kopen, ook niet in winkels of shops in of bij een tankstation. Ook de verkoop van alcohol in winkeltjes in restaurants langs de auto(snel)weg is niet langer toegestaan.

Wat zijn de verplichtingen van de supermarkt en de slijter?

De Drank- en Horecawet bepaalt dat in een levensmiddelenwinkel alleen zwak-alcoholhoudende dranken kunnen worden gekocht. Sterke drank mag alleen verkocht worden in een aparte winkel, de slijterij. De slijter heeft daarvoor een speciale vergunning nodig. De slijter mag ook zwak-alcoholhoudende drank en frisdranken verkopen. De toegangleeftijd voor een slijterij is 16 jaar. Jongere kinderen mogen alleen onder begeleiding van een volwassene van 21 jaar of ouder in een slijterij komen.

De zwak-alcoholhoudende dranken in een supermarkt moeten voortaan duidelijk gescheiden zijn van de frisdranken. Dat is vooral belangrijk voor mixdranken met alcohol (vanaf een alcoholpercentage van 0,5 %). De flesjes en blikjes met deze mixdranken lijken op die van frisdranken; door ze apart te zetten moet verwarring met frisdranken worden voorkomen.

Welke nieuwe regels gelden voor verenigingen die alcohol schenken?

Verenigingen die alcohol schenken hebben vanaf 1 november 2000 met een aantal nieuwe wettelijke regels te maken. Deze zijn:

- De vereniging moet een zogenoemd bestuursreglement (huisregels) vaststellen waarin alle voorschriften en afspraken over het verantwoord schenken van alcohol staan beschreven.
- Elke vereniging moet twee leidinggevenden van tenminste 21 jaar hebben met de Verklaring Sociale Hygiëne (diploma). Om het diploma te kunnen krijgen moeten zij een speciale cursus volgen en een examen afleggen. Leidinggevenden zijn onder meer verantwoordelijk voor het beheer van de bar.
- Op momenten dat er alcohol wordt geschonken moet er minimaal één persoon (16 jaar of ouder) aanwezig zijn die ofwel de Verklaring Sociale Hygiëne bezit ofwel een instructie over verantwoord alcoholgebruik heeft gevolgd. Hiervoor is vanaf 1 april 2001 een landelijk voorbeeld beschikbaar: de Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA). Voor deze instructie hoeft geen examen te worden afgelegd
- Voor de bezoekers van een vereniging met een kantine moeten de uren waarop alcohol wordt geschonken en de wettelijke leeftijdsgrenzen duidelijk zichtbaar worden opgehangen.
- Als een vereniging zich niet houdt aan de regels van de Drank- en Horecawet kan het bestuur en/of de leidinggevende een boete krijgen. De vergunning kan ook worden ingetrokken.

In het Wetboek van Strafrecht is een bepaling opgenomen die doortappen en schenken aan bezoekers die zichtbaar te veel hebben gedronken verbiedt. De Drank- en Horecawet bepaalt dat ook geen mensen mogen worden toegelaten die te veel hebben gedronken. Nieuw is dat ook mensen die onder invloed zijn van drugs niet meer mogen worden toegelaten.

Wat zegt de wet over alcoholreclame?

In de Drank- en Horecawet staan geen regels over alcoholreclame en marketing. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft namelijk met de alcoholproducenten, de horeca, de supermarkten en de grote slijters afspraken gemaakt over alcoholreclame en verkoopgedrag. Zo is er afgesproken dat er geen alcoholreclame wordt gemaakt waarin overmatig alcoholgebruik wordt aangeprezen. Ook mag de reclame niet gericht zijn op minderjarigen. Als de ondernemers zich niet aan deze afspraken houden kan de minister besluiten wettelijke regels op te stellen om alcoholreclame te beperken.

Wat zegt de wet over schoolfeesten?

Het kabinet wil het drinken van alcohol door jongeren ontmoedigen. Volgens de nieuwe Drank- en Horecawet is het daarom mogelijk dat de minister een besluit met aanvullende regels opstelt waarmee het alcoholgebruik in het onderwijs helemaal verboden wordt. Nu is dat nog niet het geval.

Volgens de huidige regelgeving kan een school op de volgende manieren legaal alcohol schenken:

- Als het feestcomité besluit dat het feest besloten is (dus alleen genodigden) en er wordt geen geld gevraagd voor de alcohol (ook niet indirect via entree), dan gelden op dit feest dezelfde regels als thuis. Met andere woorden: de school kan zelf afspreken of en, zo ja, wat er voor wie geschonken wordt.
- Als er sprake is van een 'bijzondere gelegenheid van zeer tijdelijke aard' - bijvoorbeeld de kermis, Koninginnedag, een braderie of fancy fair - kan een school een eenmalige, tijdelijke horecaverunning aanvragen bij de burgemeester. De burgemeester is niet verplicht de vergunning toe te kennen. Deze vergunning geldt bovendien alleen voor zwak-alcoholhoudende dranken. Natuurlijk moeten de leeftijdsgrenzen die de wet stelt in acht worden genomen.
- Als het schoolbestuur een feest organiseert en daartoe een bedrijf inhuurt voor de catering van het feest, vervalt de plicht tot het aanvragen van een vergunning. Dan moet het wel een incidenteel feest betreffen dat strikt besloten is. De cateraar of diens personeel moet dan zelf aanwezig zijn op het feest en is ook verantwoordelijk voor het in acht nemen van de geldende regels. Regelmatig inhuren van een cateraar is geen oplossing: dan wordt de schoolkantine door de wetgever als een niet-legale horecalokaliteit beschouwd.
- Als een feestcomité vaker een feest met alcohol wil organiseren moet een volledige horecaverunning voor een niet-commerciële inrichting worden aangevraagd. Alle regels die gelden voor bijvoorbeeld een sportkantine gelden dan ook voor de school.

Wat zegt de wet over de taak van de gemeenten?

Gemeenten hebben een belangrijke taak bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Een ondernemer of een vereniging die alcohol wil schenken of sterke drank wil verkopen moet daarvoor een vergunning aanvragen bij de gemeente. Een gemeente heeft de mogelijkheid om een vergunning te weigeren of in te trekken als een leidinggevende of een ondernemer zich niet aan de regels houdt. Dat kan als de leeftijdsgrenzen niet in acht worden genomen, of als er sprake is van overlast of van een onveilige situatie. In bijzondere omstandigheden kan een gemeente besluiten de verkoop van alcohol voor een bepaalde tijd en/of in een bepaald gebied of beneden een bepaalde leeftijd helemaal te verbieden. Bijvoorbeeld als er ernstige rellen worden verwacht.

Belangrijke gegevens en adressen

Volledige wettekst van de Drank- en Horecawet:

Bezoek de website van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: www.minvws.nl. Kijk onder onder volksgezondheid bij het thema alcohol, tabak, drugs en gokken. De wettekst is te downloaden.

Klachten over de uitvoering van de Drank- en Horecawet:

De Keuringsdienst van Waren, Postbus 20350, 2500 EJ Den Haag. Klachtenlijn: 0800 0488 (gratis)

Klachten over reclame en verkoop van alcoholhoudende drank:

Stichting Verantwoord Alcoholgebruik,
Postbus 30223, 3001 DE Rotterdam; telefoon 010 413 3811. De STIVA is een organisatie van de Nederlandse alcoholproducenten en importeurs van bier, wijn en gedistilleerde dranken. Klachtenlijn: 0900 456 78482 (75 ct/min)

Stichting Alcoholpreventie (STAP);

J.F. Kennedylaan 99, 3981 GB Bunnik; telefoon: 030 656 5041. STAP is een onafhankelijke stichting die toeziet op de uitvoering van de afspraken over alcoholreclame.

Informatie over alcoholvoorlichting:

Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ),
Postbus 500, 3440 AM Woerden; telefoon 0348 437 600.

Het NIGZ voert namens het ministerie van VWS de landelijke voorlichtingscampagnes over alcohol uit.

Webadressen: www.benijsterkerdandrank.nl en www.alcoholvoorlichting.nl

Voor nadere informatie over de consequenties van de nieuwe Drank- en Horecawet voor de verenigingen:

- NOC*NSF (Sport) , Postbus 302, 6800 AH Arnhem
telefoon: 026 48 34 400 (algemeen) Fax: 026 48 21 245. Zie ook: www.sport.nl
- Landelijke Kamer van Verenigingen (studentenverenigingen) , Postbus 19128, 3501 DC Utrecht,
telefoon : 030 230 4298 Fax : 030 231 9705. Zie ook: www.lkv.nl
- VOG (ondernemersorganisatie voor welzijn, hulpverlening en opvang) Admiraal Helfrichlaan 1,
3527 KV Utrecht, telefoon 030 298 34 34 Fax: 030 298 34 37. Zie ook: www.vog.nl

Inlichtingen over de Instructie Verantwoord Alcoholgebruik (IVA) en overige informatie: Alcohol
Infolijn 0900 500 2021 (22 ct / 0,10 euro per minuut)

Bestellen van deze gratis brochure: (bestelcode: AV 00669) via de NIGZ-bestelservice, tel. 0348 437 606 of via de websites.

Deze uitgave is gemaakt in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport door het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ).

Woerden, januari 2001, tweede herziene druk